

قانون موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد

مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۳

درباره‌ی قانون

«لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد» بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۲ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: با عنایت به ضرورت گسترش همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام و لزوم اتخاذ تدابیر قانونی برای اجتناب از اخذ مالیات مضاعف از اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در هر دو کشور و با توجه به اهمیت بسزای ایجاد تسهیلات و تمهیدات مربوط و به منظور تضمین تداوم فعالیت‌های اقتصادی و نیز توسعه و ارتقای سطح مناسبات بین دو دولت، این لایحه برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷ این لایحه را جهت بررسی به کمیسیون اقتصادی مجلس به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور با الحاق یک تبصره، این لایحه را در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۴/۱/۲۵ به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این لایحه در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲۳ در صحن علنی مجلس مطرح شد و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۵۴۴/۱۲۲۲۳ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۸ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۳۹۴/۳/۶، این مصوبه را بررسی کرد و مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۴/۱۰۲/۱۰۲۶ مورخ ۱۳۹۴/۳/۶ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۲/۲۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۴/۳/۶

ماده واحده- موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد، مشتمل بر یک مقدمه و بیست و نه ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره ۱- هزینه‌های مالی موضوع بند (۳) ماده (۱۱) موافقتنامه^۱ مجوز کسب درآمد غیر قانونی از جمله ربا محسوب نمی‌شود.

۱. بند (۳) ماده (۱۱) لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد، مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۳ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۱- هزینه‌های مالی ...»

۳- اصطلاح «هزینه‌های مالی» به نحوی که در این ماده به کار رفته است به درآمد ناشی از هر نوع مطالبات دینی اعم از آنکه دارای وثیقه و یا متضمن حق مشارکت در منافع بدهکار باشد یا نباشد، و به خصوص درآمد ناشی از اوراق بهادار دولتی و درآمد ناشی از اوراق قرضه یا سهام قرضه شامل حق بیمه و جوایز متعلق به اوراق بهادار، اوراق قرضه یا سهام قرضه مزبور اطلاق می‌گردد. جریمه‌های تأخیر تأدیه از لحاظ این ماده، هزینه‌های مالی محسوب نخواهد شد.

تبصره ۲- رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این موافقتنامه الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام به منظور اجتناب از اخذ مالیات

مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد

دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام که از این پس دولت‌های متعاقد نامیده می‌شوند، با تمایل به انعقاد موافقتنامه‌ای به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بردرآمد به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱- ...

ماده ۴- مقیم

۱- از لحاظ این موافقتنامه، اصطلاح «مقیم یک دولت متعاقد» به هر شخصی اطلاق می‌شود که به موجب قوانین آن دولت، از حیث اقامتگاه، محل سکونت، محل ثبت یا به جهات مشابه دیگر مشمول مالیات آن دولت باشد و همچنین این اصطلاح شامل آن دولت یا مقام محلی آن خواهد بود. با وجود این، اصطلاح مزبور شامل شخصی نخواهد بود که صرفاً به لحاظ سرمایه یا کسب درآمد از منابع واقع در آن دولت، مشمول مالیات آن دولت می‌شود.

۲- در صورتی که حسب مقررات بند (۱) این ماده، شخص حقیقی مقیم هر دو دولت متعاقد باشد، وضعیت او به شرح زیر تعیین خواهد شد:

الف: او فقط مقیم دولتی تلقی خواهد شد که در آن، محل سکونت دائمی در اختیار دارد. اگر او در هر دو دولت محل سکونت دائمی در اختیار داشته باشد، فقط مقیم دولتی تلقی خواهد شد که در آن علایق شخصی و اقتصادی بیشتری دارد (مرکز منافع حیاتی).

ب: هرگاه نتوان دولتی را که وی در آن مرکز منافع حیاتی دارد، تعیین کرد یا چنانچه او در هیچ یک از دو دولت، محل سکونت دائمی در اختیار نداشته باشد، صرفاً مقیم دولت متعاهدی تلقی خواهد شد که معمولاً در آنجا به سر می‌برد.

پ: هرگاه او معمولاً در هر دو دولت متعاقد به سر برد یا در هیچ یک به سر نبرد، صرفاً مقیم دولتی تلقی می‌شود که تابعیت آن را دارد.

ت: هرگاه او تابعیت هیچ یک از دو دولت را نداشته باشد و یا در صورتی که نتوان بر اساس بندهای پیشین او را مقیم یکی از دولت‌های متعاقد تلقی کرد، موضوع با توافق مقامات صلاحیتدار دو دولت متعاقد حل و فصل خواهد شد.

۳- در صورتی که به موجب مقررات بند (۱) این ماده، شخصی غیر از شخص حقیقی، مقیم هر دو دولت متعاقد باشد، آن شخص، مقیم دولتی تلقی خواهد شد که محل ثبت آن از جمله دفتر مرکزی ثبت شده در آن واقع است.

ماده ۵- ...

دیدگاه مغایرت

مطابق با قسمت (ت) بند (۲) ماده (۴) این موافقتنامه، در صورتی که شخص حقیقی تابعیت هیچ یک از دو دولت را نداشته باشد و یا در صورتی که نتوان بر اساس سایر بندهای این ماده، او را مقیم یکی از دولت‌های متعاقد تلقی کرد، موضوع با توافق مقامات صلاحیتدار دو دولت متعاقد حل و فصل خواهد شد. از طرفی، طبق بند (ح) ماده (۳)، مقام صلاحیتدار در مورد جمهوری اسلامی ایران به وزیر امور اقتصادی و دارایی یا نماینده‌ی مجاز او و در مورد ویتنام، به وزیر دارایی یا نماینده‌ی مجاز وی اطلاق می‌شود. بر این اساس، از آنجا که در فرض بند مذکور، تعیین اقامتگاه شخص به وزیرای دو دولت متعاقد واگذار شده است، این بند مغایر با اصول (۷۷) و (۸۵) قانون اساسی است؛ زیرا چگونگی تعیین اقامتگاه برای شخص در مواردی که نتوان بر اساس سایر بندهای این ماده او را مقیم یکی از دولت‌های متعاقد تلقی کرد، نوعی قانون‌گذاری است و لذا این موضوع باید به تصویب مجلس

شورای اسلامی برسد؛ حال آنکه در این بند به لزوم تصویب این موضوع توسط مجلس اشاره‌ای نشده است.

دیدگاه عدم مغایرت

گرچه مطابق با قسمت (ت) بند (۲) ماده (۴) این موافقتنامه، چگونگی تعیین اقامتگاه برای شخص در مواردی که نتوان بر اساس سایر بندهای این ماده او را مقیم یکی از دولت‌های متعاقد تلقی کرد به وزرای دو دولت متعاقد واگذار شده است، لیکن این موضوع اولاً به ندرت و به صورت موردی اتفاق می‌افتد و ثانیاً این امر، ماهیت قانون‌گذاری ندارد، بلکه امری اجرایی است. به عبارت دیگر، وزرای دو دولت متعاقد برای حل این مسئله در مقام اجرا گفت‌وگو می‌کنند. بنابراین، توافق مقامات صلاحیتدار دو دولت متعاقد برای حل و فصل موضوع این بند، مغایرتی با اصول (۷۷) و (۸۵) قانون اساسی ندارد.

نظر شورای نگهبان

این مصوبه، مغایرتی با موازین شرع و قانون اساسی ندارد.

نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.